

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

The relationship between creative leadership of school
administrators and school effectiveness under the Office of
Secondary Education Area Ubon Ratchathani, Amnat Charoen

กานต์ธิดา จุมสิมมา^{1*}, ปิยาพัชญ์ นิธิศอัครานนท์², ไพรวลัย โคตรตะ³
Kanthida Jumsimma^{1*}, Piyaphat Nithitakkharanon², Paiwan Kotta³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat
University

*Corresponding email: kanthida.jg65@ubru.ac.th

Received: 27 October 2024; Revised: 6 December 2024; Accepted: 12 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูผู้สอน จำนวน 327 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 347 คน จากการเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ประสิทธิผลของโรงเรียน; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research to study 1) the level of creative leadership of school administrators, 2) the school effectiveness and 3) the relationship between creative leadership of school administrators and the school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani, Amnat Charoen. The research sample consisted of 20 school administrators and 327 teachers totaling 347 people in schools from comparing proportions and doing simple random sampling. The employed research instrument was a 5-rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1) The level of administrators and teachers' opinions about creative Leadership for overall were at a high level. 2) The level of administrators and teachers' opinions about the school effectiveness for overall were at a high level. 3) Overall, the relationship between creative leadership of school administrators and school effectiveness according to the opinions of administrators and teachers was a high correlation ($r_{xy} = 0.776$), and a statistically significant positive correlation at the 0.01 level.

Keywords: Creative Leadership; School Effectiveness; School Administrators

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ก้าวทันต่อสภาพสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 นั้นได้มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้การสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ มีการฝึกอบรม ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต [1] และจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579 พบว่า ผลการศึกษาไทยที่ผ่านมาในเวทีสากล คือ การทดสอบ TIMSS ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ จึงทำให้เกิดการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันให้แก่ประเทศ รวมไปถึงการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร [2]

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการโน้มน้าวให้บุคคลหรือกลุ่มคนเชื่อมั่นและสามารถทำงานตามเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ โดยการทำด้วยความเต็มใจ มีความต้องการที่จะทำโดยไม่ได้บังคับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ [3] ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การยุคของการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มุ่งที่จะพัฒนาคณาจารย์และพัฒนาตนเอง เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ [4] ในปัจจุบันมีการพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ ความชำนาญ และส่งเสริมให้

ผู้บริหารเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสูงสุดต่อองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต [5]

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ มีกระบวนการคิดที่เป็นธรรมชาติ มีความสามารถในการจินตนาการ มีแนวคิดใหม่ สามารถกระตุ้นผู้อื่นให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้บริหารต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์และการศึกษาสิ่งใหม่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการนำและประสานงานบุคคลอื่นด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ใหม่ ๆ สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ สนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความสร้างสรรค์ [6] โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มักจะมีความคิดริเริ่ม ความคิดริเริ่ม ความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว มีกระบวนการคิด มีทัศนคติเชิงบวก พร้อมนำองค์การไปสู่การพัฒนาด้วยวิธีการใหม่ ทำลาย และเสริมสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน [7]

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของโรงเรียน แสดงถึงการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ [6] ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึง ควรนำมาเป็นประเด็นในการพิจารณาประกอบรายละเอียดเพื่อตรวจสอบการประเมินตนเอง ให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษามีคุณภาพดี มีประสิทธิผลที่เกิดจากการบริหารจริง ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบใดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งของปัจจัยเหล่านั้น มาวางแผนพัฒนาสถานศึกษาพร้อมทั้งมีการประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง [8] การจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยประสิทธิผลของโรงเรียน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สร้างหลักประกันในการจัดการศึกษาทั้งด้านโอกาสและคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ พื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข รวมทั้งลดความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียน เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำนโยบายจุดเน้นเป็นกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนนโยบาย โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 81 โรงเรียน นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบปัญหาที่ต้องพัฒนา คือ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ลดลงทุกกลุ่มสาระ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ลดลงบางกลุ่มสาระ การขับเคลื่อนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำจะเป็นแรงผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน [9]

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครูความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ไปใช้ปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำและพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำอย่างมีวิสัยทัศน์ มีการกระตุ้นและสนับสนุนให้บุคลากรสร้างสรรค์แนวทางการทำงาน เพื่อที่จะทำให้อุปการสามารถคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางที่หลากหลายในการบริหารและการสื่อสารภายในองค์การ มีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงานที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และมีการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การมีความคิดสร้างสรรค์ 3. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 4. การทำงานเป็นทีม

การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์การในอนาคต มองอนาคตถึงทิศทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ความร่วมมือของบุคลากรในองค์การในการวางแผนการดำเนินงาน นำไปสู่การปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานตนเอง สร้างแรงจูงใจ เพื่อผลสำเร็จขององค์การ

การมีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ สนับสนุนครูให้กล้าคิด กล้าทดลองทำในสิ่งที่แปลกใหม่ ปรับเปลี่ยนการทำงานให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาช่วยส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาองค์การ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์

การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การใช้ความคิดอย่างอิสระ มีการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รับฟังความคิดเห็นอย่างอิสระ ส่งเสริมให้บุคลากรได้ใช้ความคิดอย่างอิสระในการทำงาน ปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

การทำงานเป็นทีม หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารในการใช้รูปแบบการทำงานร่วมกันของบุคลากร ใช้วิธีการเรียนรู้แบบทีม ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานร่วมกัน วางแผนการทำงาน การตัดสินใจร่วมกัน

สามารถติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาที่มอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินการของโรงเรียนใน การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ส่งผลให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้กับสภาพสังคม บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนและมีความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3. ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน 4. องค์กรแห่งการเรียนรู้

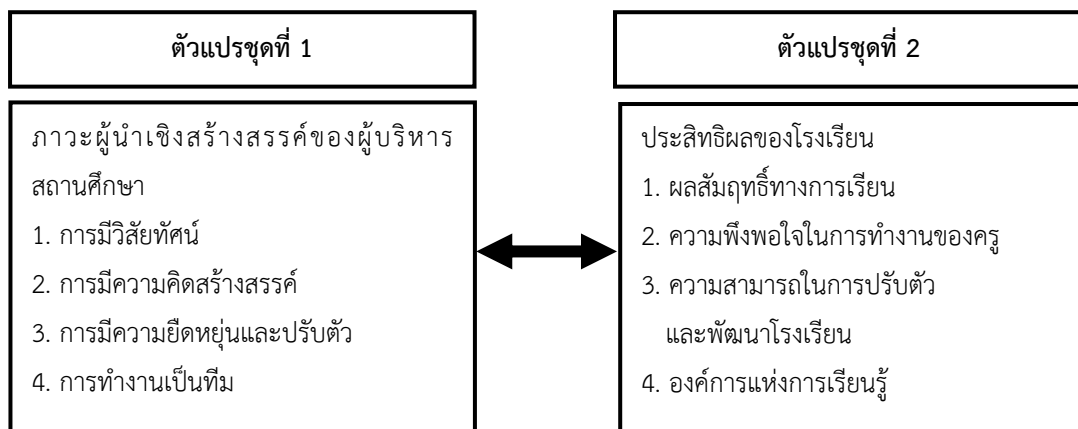
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ทักษะต่าง ๆ มวลประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีผลการประเมินการประเมินการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยครูจะต้องมีวิธีการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนั้นมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ความพึงพอใจในงานของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกของครูที่มีต่อการทำงาน ทั้งด้านงานสอนและงานของโรงเรียน ความพึงพอใจของครูจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีผลลัพธ์ที่ดี ประสพผลสำเร็จในงาน ในปัจจุบันสังคมต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสนับสนุนครู ทั้งในด้านสื่อ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อครูเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียน

ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการในการปฏิบัติงาน ในด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้นวัตกรรมการสอน สื่อการสอนที่หลากหลาย มีความทันสมัย สามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินการของโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ส่งผลให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้กับสภาพสังคม บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนและมีความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 คน และครูผู้สอน จำนวน 3,406 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,613 คน จำนวน 81 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 347 คน ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณของ Krejcie & Morgan [10] จากนั้นเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่คืนกลับ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 327 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรชุดที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การมีความคิดสร้างสรรค์
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว
4. การทำงานเป็นทีม

ตัวแปรชุดที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู
3. ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน
4. องค์กรแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 3) การมีความคิดสร้างสรรค์ 4) การทำงานเป็นทีม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน 4) องค์การแห่งการเรียนรู้

2. การตรวจสอบความตรง ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไข โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินใจ คือ คัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งค่า IOC มีค่ามากกว่า .5 ทุกข้อคำถาม ดังนั้นสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมหรือมีความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามให้คะแนน ดังนี้

+1 เห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

0 ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

-1 แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

3. การตรวจสอบความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่มีความตรงมาปรับปรุงแก้ไขเป็นปรนัยตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเสนอไว้แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha แบบสอบถามมีคุณภาพ ดังนี้

3.1. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.3. ประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 347 ชุด ทางไปรษณีย์ผ่านโรงเรียนตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนทางไปรษณีย์โดยผู้วิจัยได้ส่งของที่เจ้าหน้าที่ของเขตไปพร้อมกับแบบสอบถาม และกำหนดให้ส่งแบบสอบถามคืนภายใน วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ.2567 ผลปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 347 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนบุญชม ศรีสะอาด [11] ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์บุญชม ศรีสะอาด [11] ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์การแปลผลHair, Bush, & Ortinau [12]

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1 ช่วงของความสัมพันธ์ ระดับความสัมพันธ์ ดังนี้

เมื่อ r มีค่า 0.81 ถึง 1.00 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

เมื่อ r มีค่า 0.61 ถึง 0.80 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

เมื่อ r มีค่า 0.41 ถึง 0.60 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

เมื่อ r มีค่า 0.21 ถึง 0.40 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

เมื่อ r มีค่า 0.01 ถึง 0.20 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศวุฒิ การศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน ร้อยละ 5.76 ครูผู้สอน 327 คน ร้อยละ 94.24 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย 99 คน ร้อยละ 28.53 เพศหญิง 248 คน ร้อยละ 71.47 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี 122 คน ร้อยละ 35.16 สูงกว่าปริญญาตรี 225 คน ร้อยละ 64.84 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี 58 คน ร้อยละ 16.71 ตั้งแต่ 5-10 ปี 36 คน ร้อยละ 10.37 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป 253 คน ร้อยละ 72.91

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และการทำงานเป็น

ทีม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโดยรวมและรายด้าน จากการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ด้านที่ Item	รายการประเมิน Evaluation checklist	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความพึงพอใจ Level of satisfaction
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership)				
1	การมีวิสัยทัศน์ (Vision)	4.43	0.63	มาก
2	การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	4.32	0.68	มาก
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (Flexibility and Adaptability)	4.41	0.67	มาก
4	การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	4.37	0.72	มาก
รวม		4.38	0.64	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.43) รองลงมาคือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X}$ = 4.41) การทำงานเป็นทีมปรับตัว ($\bar{X}$ = 4.37) และการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.32) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน องค์การแห่งการเรียนรู้ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโดยรวมและรายด้าน จากการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่ Item	รายการประเมิน Evaluation checklist	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความพึงพอใจ Level of satisfaction
ประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness)				
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement)	4.22	0.55	มาก
2	ความพึงพอใจในการทำงานของครู (Job Satisfaction of Teachers)	4.42	0.52	มาก

3	ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนา โรงเรียน (Ability to Adapt and Develop the School)	4.38	0.56	มาก
4	องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)	4.43	0.52	มาก
รวม		4.36	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36) จากรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.43) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ($\bar{X}$ = 4.42) ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.38) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$ = 4.22) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการวิจัย

- X แทน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
- X_1 แทน การมีวิสัยทัศน์
- X_2 แทน การมีความคิดสร้างสรรค์
- X_3 แทน การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว
- X_4 แทน การทำงานเป็นทีม
- Y แทน ประสิทธิภาพของโรงเรียน
- Y_1 แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- Y_2 แทน ความพึงพอใจในการทำงานของครู
- Y_3 แทน ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน
- Y_4 แทน องค์การแห่งการเรียนรู้
- X_t แทน ผลรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
- Y_t แทน ผลรวมประสิทธิภาพของโรงเรียน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_t
Y_1	.501**	.534**	.483**	.506**	.534**
Y_2	.603**	.611**	.543**	.544**	.606**
Y_3	.804**	.813**	.754**	.762**	.826**
Y_4	.794**	.780**	.768**	.745**	.813**
Y_t	.754**	.764**	.711**	.714**	.776**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) นอกจากนี้พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน และประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) จากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระดับมากทุกด้าน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.764$) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.754$) ส่วนภาวะผู้นำที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.711$)

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีข้ออภิปรายดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า มีระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว การทำงานเป็นทีม และการมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องมาจากผู้บริหารมีความสามารถส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้ความร่วมมือของครูมาช่วยวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สื่อสารแนวทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ สอดคล้องกับจิตติภูมิ เทพคำ [13] เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ อาจเป็นเพราะผู้บริหารวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายในอนาคตไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งยังวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมาย เพื่อมุ่งสู่การศึกษายุคใหม่ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐาน

นอกจากนี้สอดคล้องกับเสรี ออโธสง [14] เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ การมีความยืดหยุ่น และการมี

จินตนาการ สอดคล้องกับศมพรัตน์ เจ๊ะบ่าว [6] เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย คือ การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและปรับตัว วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ บ่งบอกถึงการบริหารงานผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร ชูศรีवास [3] เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุทิน สุขกาย [15] วิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถบริหารงาน รวมถึงเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาในด้านความรู้และรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน

นอกจากนี้สอดคล้องกับวิจัยของณัฐธินา ภูติสม [16] วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากการบริหารที่เข้าใจสภาพของสถานศึกษา มองปัญหาออกย้อมทำให้หาวิธีการที่เหมาะสมมาจัดการ บุคลากรที่มีความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความรักและเอาใจใส่งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) อาจเพราะการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะมีผลให้เกิดประสิทธิภาพโรงเรียน ประสพผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับเสรี ออโธสง [14] วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง

นอกจากนี้สอดคล้องกับเฉลิมพล มีชัย [17] วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สนับสนุนการตอบสนองเชิงจินตนาการให้เกิดความสร้างสรรค์ โดยที่ผู้บริหารมุ่งสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรและการสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับบุศรา ปุณธิบุรณ์ [4] วิจัยเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพโรงเรียนสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การมีความคิดสร้างสรรค์กับการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว สามารถนำความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

1.2 การศึกษาระดับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ควรพัฒนาด้านความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นอกเหนือจาก 4 องค์ประกอบในงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นการศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นต่อไป

2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร และที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือแผนปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญนำไปเป็นแนวทางจัดอบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการนำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, 1 พฤษภาคม 2562.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560.
- [3] สมจิตร ชูศรีवास, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด, 2562.
- [4] บุศรา ปุณริบูรณ์, “องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2563.
- [5] พัทธภรณ์ ลัมพิติน, “การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2564.
- [6] คมพริตต์ เจ๊ะบ่าว, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2566.

- [7] ณัฐร ช่วยงาน, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2565.
- [8] ขวัญพิชา มีแก้ว, “การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2562.
- [9] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, “ข้อมูลสารสนเทศ,” [ออนไลน์]. http://secubac.go.th/?page_id=153. (เข้าถึงเมื่อ : 1 พฤศจิกายน 2566).
- [10] R. V. Krejcie and D. W. Morgan, “Determining Sample Size for Research Activities,” Educational and Psychological Measurement, vol. 30, no. 3, pp. 607-610, 1970.
- [11] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2554.
- [12] Hair, Bush & Ortinau, *Essentials of Marketing Research*, 3rd ed, New York: McGraw-Hill, 2012.
- [13] จิตติภูมิ เทพคำ, “การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2564.
- [14] เสรี ออโธสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ, 2565.
- [15] สุทิน สุขกาย, “การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี, 2562.
- [16] ณัฐณิชา ภูติสม, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2565.
- [17] เฉลิมพล มีชัย, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลของมหาวิทยาลัย,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, กรุงเทพฯ, 2562.